

Dokument na rokovanie

A9-0304/2023

25.10.2023

SPRÁVA

s odporúčaniami pre Komisiu o rámci EÚ pre sociálnu a profesijnú situáciu umelcov a pracovníkov v kultúrnych a kreatívnych odvetviach (2023/2051(INL))

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci
Výbor pre kultúru a vzdelávanie

(Postup spoločných výborov – článok 58 rokovacieho poriadku)

Spravodajcovia: Antonius Manders, Domènec Ruiz Devesa

(Iniciatíva – článok 47 rokovacieho poriadku)

OBSAH

	Strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
PRÍLOHA K NÁVRHU UZNESENIA: ODPORÚČANIA K OBSAHU VYŽIADANÝCH NÁVRHOV.....	29
PRÍLOHA: ZOZNAM SUBJEKTOV ALEBO OSÔB, OD KTORÝCH SPRAVODAJCOVIA ZÍSKALI INFORMÁCIE	32
INFORMÁCIE O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM.....	34
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE	35

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

s odporúčaniami pre Komisiu o rámci EÚ pre sociálnu a profesijnú situáciu umelcov a pracovníkov v kultúrnych a kreatívnych odvetviach (2023/2051(INL))

Európsky parlament,

- so zreteľom na články 6, 46, 151, 153, 157, 165, 153 a 225 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- so zreteľom na články 11, 12, 13, 15, 27, 28, 30 a 31 Charty základných práv Európskej únie,
- so zreteľom na Európsky pilier sociálnych práv a jeho akčný plán,
- so zreteľom na odporúčanie UNESCO o postavení umelca z 27. októbra 1980, Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z roku 2005 a na deklaráciu prijatú na Svetovej konferencii UNESCO o kultúrnych politikách a udržateľnom rozvoji (MONDIACULT 2022),
- so zreteľom na príslušné dohovory a odporúčania MOP,
- so zreteľom na Štuttgartske vyhlásenie Európskej rady z 19. júna 1983,
- so zreteľom na Rímsku deklaráciu z 25. marca 2017, ktorú schválili vedúci predstavitelia 27 členských štátov a Európskej rady, Európskeho parlamentu a Európskej komisie,
- so zreteľom na Rímsku deklaráciu ministrov kultúry krajín G20 z 30. júla 2021,
- so zreteľom na vyhlásenie z Cáceres¹ prijaté na neformálnom stretnutí ministrov kultúry EÚ 25. –26. septembra 2023,
- so zreteľom na rozsudok Súdneho dvora z 30. marca 2000 vo veci C-178/97²,
- so zreteľom na príslušné právne akty Únie v oblasti politiky zamestnanosti a sociálnej politiky, ako je smernica 2018/957, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/71/ES zo 16. decembra 1996 o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb³, nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia⁴, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie

¹ <https://spanish-presidency.consilium.europa.eu/media/keantfog/c%3%A1ceres-declaration.pdf>

² Rozsudok Súdneho dvora z 30. marca 2000, Barry Banks a i. proti Theatre royal de la Monnaie, C-178/97, ECLI:EU:T:1998:90.

³ Ú. v. ES L 18, 21.1.1997, s. 1.

⁴ Ú. v. EÚ L 166, 30.4.2004, s. 1.

pracovného času⁵ a smernica Európskeho parlamentu, Rady(EÚ) 2019/1152 z 20. júna 2019 o transparentných a predvídateľných pracovných podmienkach v Európskej únii⁶ a smernica Európskeho parlamentu a Rady z 19. októbra 2022 o primeraných minimálnych mzdách v Európskej únii [COM(2020)0682]⁷,

- so zreteľom na príslušné právne akty Únie v oblasti rovnakého zaobchádzania, ako je smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania⁸, ktorá zahŕňa systémy sociálneho zabezpečenia, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/41/EÚ zo 7. júla 2010 o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby a o zrušení smernice Rady 86/613/EHS⁹, smernica (EÚ) Európskeho parlamentu a Rady 2023/970 z 10. mája 2023, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania¹⁰ a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2381 z 23. novembra 2022 o zlepšení rodovej vyváženosti medzi riadiacimi pracovníkmi kótovaných spoločností a súvisiacich opatreniach (Zastúpenie žien vo vrcholových orgánoch),
- so zreteľom na smernicu 2019/1158 o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a osôb s opatrovateľskými povinnosťami,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách)¹¹,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/790 zo 17. apríla 2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu¹² a smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/789 zo 17. apríla 2019 o výkone autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom uplatniteľné na niektoré online vysielania vysielateľov a retransmisie televíznych a rozhlasových programov,
- so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/864 zo 17. mája 2017 o Európskom roku kultúrneho dedičstva (2018)¹³,

⁵ Ú. v. EÚ L 299, 18.11.2003, s. 9.

⁶ Ú. v. EÚ L 186, 11.7.2019, s. 105.

⁷ Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2022, s. 33.

⁸ Ú. v. ES L 204, 26.7.2006, s. 23.

⁹ Ú. v. ES L 180, 15.7.2010, s. 1.

¹⁰ Ú. v. EÚ L 132, 17.5.2023, s. 21.

¹¹ Ú. v. EÚ L 131, 20.5.2017, s. 1.

¹² Ú. v. EÚ L 130, 17.5.2019, s. 92.

¹³ Ú. v. EÚ L 131, 20.5.2017, s. 1.

- so zreteľom na oznámenie Komisie z 22. mája 2018 s názvom Nová európska stratégia pre kultúru (COM(2018)0267),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 22. mája 2018 s názvom Budovanie silnejšej Európy: význam politik v oblasti mládeže, vzdelávania a kultúry (COM(2018)0268),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. septembra 2020 s názvom Akčný plán digitálneho vzdelávania na roky 2021 – 2027: Prispôsobenie vzdelávania a odbornej prípravy digitálnemu veku (COM(2020)0624),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 3. decembra 2020 s názvom Európske médiá v digitálnej dekáde: akčný plán na podporu obnovy a transformácie [COM(2020) 0784 final],
- so zreteľom na rámcové dohody európskych sociálnych partnerov o práci na diaľku (2002) a o digitalizácii (2020),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/818 z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje program Kreatívna Európa (na obdobie 2021 až 2027)¹⁴,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013¹⁵,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti¹⁶,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017¹⁷,
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 4. marca 2021 s názvom Akčný plán na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv (COM(2021)0102),
- so zreteľom na správu Komisie z 29. júna 2022 o pracovnom pláne pre kultúru na roky 2019 – 2022 (COM(2022)0317),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. septembra 2022 s názvom Usmernenia o uplatňovaní práva EÚ v oblasti hospodárskej súťaže na kolektívne zmluvy týkajúce sa pracovných podmienok samostatne zárobkovo činných osôb bez zamestnancov (2022/C 374/02),

¹⁴ Ú. v. EÚ L 189, 28.5.2021, s. 34.

¹⁵ Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 21.

¹⁶ Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17 – 75.

¹⁷ Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 30.

- so zreteľom na oznámenie Komisie z 25. januára 2023 s názvom Posilnenie sociálneho dialógu v Európskej únii: využitie jeho plného potenciálu na riadenie spravodlivej transformácie (COM(2023) 40 final),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 6. septembra 2023 s názvom Digitalizácia v oblasti koordinácie sociálneho zabezpečenia: uľahčenie voľného pohybu na jednotnom trhu (COM(2023)501 final),
- so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/936 z 10. mája 2023 o Európskom roku zručností (2022)¹⁸,
- so zreteľom na Výhľad európskeho mediálneho priemyslu, ktorý Európska komisia uverejnila 17. mája 2023 [SWD (2023) 150 final],
- so zreteľom na európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie,
- so zreteľom na strategický rámec EÚ pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na roky 2021 – 2027 a správu Parlamentu o novom strategickom rámci EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci po roku 2020 (vrátane lepšej ochrany pracovníkov pred vystavením škodlivým látkam, stresu v práci a zraneniam spôsobeným opakujúcimi sa pohybmi) [2021/2165(INI)],
- so zreteľom na odporúčanie Rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie (2018/C 189/01),
- so zreteľom na odporúčanie Rady z 26. novembra 2018 týkajúce sa podpory automatického vzájomného uznávania kvalifikácií získaných v rámci vysokoškolského vzdelávania, vyššieho sekundárneho vzdelávania a odbornej prípravy a výsledkov študijných pobytov v zahraničí,
- so zreteľom na odporúčanie Rady z 8. novembra 2019 o prístupe k sociálnej ochrane pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby (2019/C 387/01),
- so zreteľom na závery Rady z 18. mája 2021 o oživení, odolnosti a udržateľnosti kultúrnych a kreatívnych sektorov,
- so zreteľom na odporúčanie Rady zo 16. júna 2022 týkajúce sa európskeho prístupu k mikrocertifikátom pre celoživotné vzdelávanie a zamestnateľnosť,
- so zreteľom na odporúčanie Rady zo 16. júna 2022 o individuálnych vzdelávacích účtoch,
- so zreteľom na uznesenie Rady zo 7. decembra 2022 o pracovnom pláne EÚ pre kultúru na roky 2023 – 2026 (2022/C 466/01),
- so zreteľom na odporúčanie Rady z 30. januára 2023 o primeranom minimálnom príjme zaručujúcom aktívne začleňovanie,

¹⁸ Ú. v. EÚ L 125, 11.5.2023, s. 1.

- so zreteľom na odporúčanie Rady z 12. júna 2023 o posilnení sociálneho dialógu v Európskej únii,
- so zreteľom na svoje uznesenia zo 7. júna 2007 o spoločenskom postavení umelcov (2006/2249(INI)) a z 20. októbra 2021 o situácii umelcov a kultúrnej obnove v EÚ (2020/2261(INI)),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. decembra 2016 o súdržnej politike EÚ v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu¹⁹,
- so zreteľom na svoje uznesenia z 11. decembra 2018 o novej európskej stratégii pre kultúru (2018/2091(INI)) a zo 14. decembra 2022 o vykonávaní Novej európskej stratégie pre kultúru a stratégie EÚ pre medzinárodné vzťahy v oblasti kultúry (2022/2047(INI)),
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. septembra 2020 o kultúrnej obnove Európy (2020/2708(RSP)),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 19. mája 2021 o umelej inteligencii vo vzdelávaní, v kultúre a audiovizuálnom sektore (2020/2017(INI)),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 24. júna 2021 o správe Komisie o právnom štáte za rok 2020 (2021/2025(INI)),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2021 o európskych médiách v digitálnej dekáde: akčný plán na podporu obnovy a transformácie (2021/2017(INI)),
- so zreteľom na svoje uznesenie Európskeho parlamentu z 11. novembra 2021 o akčnom pláne v oblasti duševného vlastníctva na podporu obnovy a odolnosti EÚ (2021/2007(INI)),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 11. novembra 2021 o európskom vzdelávacom priestore: spoločný celostný prístup (2020/2243(INI)),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 24. novembra 2021 o revízii nariadenia o rozpočtových pravidlách vzhľadom na nadobudnutie účinnosti viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 (2021/2162(INI)) a na správu výborov BUDG a CONT ako mandát potvrdený na plenárnom zasadnutí 10. mája 2023 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (prepracované znenie) (2022/0162(COD)),
- so zreteľom na svoje uznesenie o zavedení európskeho preukazu sociálneho zabezpečenia na zlepšenie digitálneho presadzovania práv sociálneho zabezpečenia a spravodlivej mobility (2021/2620(RSP)),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. decembra 2022 o zvýšení viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027: odolný rozpočet EÚ pripravený na nové výzvy

¹⁹ Ú. v. EÚ C 238, 6.7.2018, s. 28.

(2022/2046(INI)),

- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. marca 2023 o európskom semestri pre koordináciu hospodárskych politík: zamestnanosť a sociálne priority na rok 2023 (2022/2151(INI)),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 1. júna 2023 o posilnení sociálneho dialógu (2023/2536(RSP)),
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. júna 2023 s odporúčaniami pre Komisiu o kvalitných stážach v Únii (2020/2005(INL)),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. novembra 2021 o politike EÚ v oblasti športu: hodnotenie a ďalší možný postup (2021/2058(INI)),
- so zreteľom na štúdiu, ktorú pre Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci a Výbor pre kultúru a vzdelávanie vypracovala Výskumná služba Európskeho parlamentu v novembri 2023 [pripravuje sa] s názvom Rámec EÚ pre sociálnu a profesijnú situáciu umelcov a pracovníkov v kultúrnych a kreatívnych odvetviach – posúdenie európskej pridanej hodnoty, ako aj na správu z mája 2021, ktorú zadal Európsky parlament, s názvom The Situation of Artists and Cultural Workers and the post-COVID-19 Cultural Recovery in the European Union: Policy Recommendations (Situácia umelcov a kultúrnych pracovníkov a kultúrna obnova po skončení pandémie COVID-19 v Európskej únii: politické odporúčania)²⁰,
- so zreteľom na správu pracovnej skupiny expertov členských štátov pre otvorenú metódu koordinácie (OMK) z júna 2023 s názvom Postavenie a pracovné podmienky umelcov a profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví²¹,
- so zreteľom na správu pracovnej skupiny expertov z členských štátov pre OMK zo 4. júna 2021 s názvom Towards gender equality in the cultural and creative sectors (Smerom k rodovej rovnosti v kultúrnych a kreatívnych odvetviach),
- so zreteľom na správu platformy Voices of Culture z júna 2021 s názvom Status and working conditions for artists, cultural and creative professionals (Postavenie a pracovné podmienky umelcov a profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví)²²,
- so zreteľom na štúdiu, ktorú zadala Komisia, s názvom The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals (Postavenie a pracovné podmienky umelcov a profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví), Európska expertná sieť pre kultúru a audiovizíu (EENCA) (2020)²³,
- so zreteľom na štúdiu UNESCO s názvom Culture and working conditions for artists:

²⁰ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/652252/IPOL_BRI\(2021\)652252_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/652252/IPOL_BRI(2021)652252_EN.pdf)

²¹ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre vzdelávanie, mládež, šport a kultúru, Postavenie a pracovné podmienky umelcov a profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví – správa pracovnej skupiny expertov členských štátov EÚ pre otvorenú metódu koordinácie – záverečná správa, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/46315>.

²² <https://voicesofculture.eu/wp-content/uploads/2021/07/VoC-Brainstorming-Report-Working-Conditions-2.pdf>

²³ <https://ec.europa.eu/culture/news/study-artists-working-conditions-published>

implementing the 1980 Recommendation concerning the Status of the Artist (Kultúra a pracovné podmienky umelcov: vykonávanie odporúčania UNESCO z roku 1980 o postavení umelca) (2019),

- so zreteľom na články 47 a 54 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na spoločné schôdze Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci a Výboru pre kultúru a vzdelávanie podľa článku 58 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci a Výboru pre kultúru a vzdelávanie (A9-0304/2023),
- A. keďže kultúrne a kreatívne odvetvia zohrávajú zásadnú úlohu pri zabezpečovaní kultúry ako verejného statku a kultúrnych práv európskych občanov; keďže kultúra, umenie, kultúrne dedičstvo a kultúrna rozmanitosť majú pre európsku spoločnosť veľkú hodnotu z kultúrneho, vzdelávacieho, demokratického, environmentálneho, sociálneho hľadiska, z hľadiska ľudských práv, hospodárstva a inovácií a predstavujú strategické odvetvia pre európsky integračný proces, a preto by sa mali podporovať dostatočnými finančnými prostriedkami a ambicióznymi politickými rámcami, pričom by sa mala zohľadniť súčinnosť s ostatnými odvetvovými politikami;
- B. keďže umelci, autori, výkonní umelci a všetci kultúrni tvorcovia sú tvorivým zdrojom našej európskej kultúry, na ktorej sú postavené naše spoločnosti a demokracie; keďže kultúrne a tvorivé prejavy a diela sú často výsledkom zásadného prínosu osôb pracujúcich v kultúrnych a kreatívnych odvetviach (ďalej len „profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví“) v rôznych funkciách, s rôznymi úlohami a spôsobilosťami, od tvorby diel až po technickú podporu a podporu riadenia projektov vrátane, okrem iného, programovania, výskumu a kurátorských činností, komunikácie a podpory rozvoja publika; keďže existencia takýchto prejavov a diel závisí od toho, či sa všetkým profesionálom z kultúrnych a kreatívnych odvetví dostane primeraného uznania a podpory;
- C. keďže umeleckú činnosť možno vykonávať amatérsky alebo profesionálne, čo zvyšuje konkurenciu v už aj tak veľmi konkurenčnom prostredí; keďže právne rozlíšenie medzi nimi nie je vždy jasne stanovené a môže sa líšiť vo vnútroštátnych právnych predpisoch a vnútroštátnej praxi; keďže je potrebné vypracovať komplexné politiky na zabezpečenie toho, aby profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví mohli vykonávať svoju prax;
- D. keďže v roku 2022 bolo v členských štátoch zamestnaných v oblasti kultúry 7,7 milióna ľudí, čo predstavuje 3,8 % celkovej zamestnanosti²⁴; keďže príslušný hospodársky vplyv kultúrneho a kreatívneho priemyslu, ktorý predstavuje 4,2 % HDP EÚ a 1,0 % všetkých verejných výdavkov²⁵, pôsobí aj ako nástroj udržateľného rastu v rôznych odvetviach a v záujme miestneho a regionálneho rozvoja;

²⁴ Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230824-1>

²⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_expenditure_on_cultural,_broadcasting_and_publishing_services&oldid=593681

- E. keďže životné a pracovné podmienky profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví sa bez ohľadu na úlohu alebo postavenie pracovníka či samostatne zárobkovo činné osoby vyznačujú neistotou, nestabilitou a ich nepravidelnou povahou práce s nepredvídateľnými príjmami, slabšou vyjednávacou silou vo vzťahoch so zmluvnými partnermi, krátkodobými zmluvami, slabým alebo chýbajúcim sociálnym zabezpečením a nedostatočným prístupom k podpore v nezamestnanosti; keďže rozsah sociálneho zabezpečenia profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví sa v jednotlivých krajinách a medzi nimi v dôsledku rozdielov v odvetviach a druhoch práce v rámci odvetví líši a môže viesť k rozdielom v životných a pracovných podmienkach; keďže sociálne a pracovné podmienky v kultúrnych a kreatívnych odvetviach sa musia výrazne zlepšiť, ako sa zdôrazňuje vo vyhlásení lídrov skupiny G20 z Ríma z októbra 2021²⁶;
- F. keďže kultúrny a kreatívny priemysel pozostáva najmä z jednotlivcov, ako aj z mikropodnikov, malých a stredných organizácií a podnikov, samostatne riadených organizácií a kultúrnych družstiev; keďže medzi profesionálmi z kultúrnych a kreatívnych odvetví sú samostatne zárobkovo činné osoby zastúpené vo viac ako dvojnásobku počtu prípadov ako v celkovej populácii (32 % v porovnaní so 14 %) a profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví často pracujú vo formách zamestnania, ktoré sa odchyľujú od tradičných foriem organizácie práce a je menej pravdepodobné, že budú mať trvalé zamestnanie, budú pracovať na plný úväzok alebo budú mať jedno pracovné miesto, pričom často kombinujú zamestnanie a samostatnú zárobkovú činnosť vrátane samostatnej zárobkovej činnosti v kultúrnych a kreatívnych odvetviach a v iných odvetviach, ako sú služby alebo vzdelávanie; keďže mať viaceré zamestnania môže vážne ovplyvniť rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom; keďže profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví majú tendenciu pracovať na projektoch a vyznačujú sa vysokou mierou mobility;
- G. keďže v niektorých členských štátoch neexistuje osobitný rámec zamestnanosti pre profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví podľa vnútroštátneho práva a tieto atypické formy práce, ktoré sú často prerušené významnými obdobiami neplateného času stráveného umeleckým výskumom, tvorbou diel alebo skúškami, v kombinácii s nepravidelnými príjmami, alebo súbežne s nimi, vedú k nepravidelným platbám a prerušovaným obdobiam prispievania, ktoré vážne obmedzujú schopnosť profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví prispievať a účinný prístup k sociálnej ochrane; keďže v dôsledku toho je ich prístup k príslušným nárokom, najmä pokiaľ ide o prístup k režimom dávok v nezamestnanosti, výšku dávok počas dôchodku, ročnú dovolenku a nemocenskú dovolenku, rodinnú dovolenku a dovolenku pre opatrojúce osoby, ako aj ich prístup k starostlivosti o deti, často obmedzený; keďže miera poistených samostatne zárobkovo činných profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví je nízka, a to dokonca aj vtedy, keď je poistenie dobrovoľné; keďže táto situácia sa môže zhoršiť nesprávnym určením zamestnaneckého postavenia profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví;
- H. keďže kariérny postup a udržateľnosť kariéry v kultúrnych a kreatívnych odvetviach často závisia od sociálno-ekonomických charakteristík a sú podmienené vekom, pohlavím, etnickým pôvodom, zdravotným postihnutím a triedou; keďže pracovníci v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, pracovníci so zdravotným postihnutím,

²⁶ <https://www.consilium.europa.eu/media/52730/g20-leaders-declaration-final.pdf>

pracovníci z menšinových etnických skupín a z robotníckeho prostredia môžu čeliť horším podmienkam kvality práce; keďže rozvíjanie a udržanie kariéry v kultúrnych a kreatívnych odvetviach je náročné a kariérne vyhladky sa s vekom zhoršujú; keďže osobitne vyššia miera samostatnej zárobkovej činnosti je zrejmá v prípade pracovníkov vo vyššom veku v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, čo ich vystavuje vyššiemu riziku neistoty;

- I. keďže profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví boli ťažko zasiahnutí pandémiou ochorenia COVID-19, ktorá odhalila ich neisté životné a pracovné podmienky; keďže UNESCO odhaduje, že v roku 2020 prišlo o zamestnanie viac ako 10 miliónov pracovníkov v kultúrnych a kreatívnych odvetviach²⁷; keďže protikrizové mechanizmy zohrávali počas pandémie COVID-19 a po nej kľúčovú úlohu pri riešení výziev v kultúrnom a kreatívnom priemysle; keďže napriek tomu, že kultúrne a kreatívne odvetvia prešli významnou transformáciou v dôsledku pandémie, digitalizácie a zelenej transformácie, v dôsledku čoho je nevyhnutné celoživotné vzdelávanie, rekvalifikácia a zvyšovanie úrovne zručností, tieto odvetvia sa v plnej miere nezotavili zo strát, ktoré vznikli počas pandémie, čo má trvalý vplyv na živobytie osôb pracujúcich v týchto odvetviach; keďže kríza spôsobená ochorením COVID-19 zdôraznila krehkosť existujúcich organizačných štruktúr a pracovných postupov, najmä v prípade zraniteľných profesionálov s neistým zamestnaneckým statusom, ako je tomu pri atypických alebo projektových pracovných zmluvách;
- J. keďže profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví a priemyslu majú zvyčajne nízke nároky na dôchodok v dôsledku atypickej a často neistej povahy práce, čo môže mať vplyv na úroveň príspevkov a iné požadované kritériá oprávnenosti; keďže umelci môžu pokračovať v praxi aj po dosiahnutí oficiálneho veku odchodu do dôchodku;
- K. keďže dobre fungujúci odvetvový sociálny dialóg na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ a vysoká úroveň pokrytia kolektívnym vyjednávaním zohrávajú zásadnú úlohu pri budovaní profesionálnych a udržateľných odvetví tým, že uľahčujú inkluzívny trh práce, ktorý podporuje dôstojné pracovné podmienky vrátane spravodlivých a primeraných miezd; keďže na nízkej kvalite pracovných miest, nízkych mzdách, nevýhodných pracovných zmluvách a obmedzenom prístupe k sociálnej ochrane sa podieľa obmedzené krytie kolektívneho vyjednávania v kultúrnych a kreatívnych odvetviach²⁸ vo viacerých členských štátoch; keďže odborové organizácie čelia výzvam pri organizovaní profesionálov v oblasti CCS z dôvodu nepravidielného pracovného režimu, zmeny pracovísk, kombinovania odborných činností a vzhľadom na vyšší počet samostatne zárobkovo činných odborníkov v tomto odvetví; keďže viaceré organizácie sa nezúčastňujú na kolektívnom vyjednávaní a mnohé profesijné skupiny sú stále nezastúpené; keďže nové výzvy, ktorým tieto odvetvia čelia, ako je digitalizácia, umelá inteligencia a rozvoj nových zručností, by sa mali odraziť v moderných a účinných systémoch kolektívneho vyjednávania;
- L. keďže nedeklarovaná práca oslabuje ľudské práva a najmä dôstojné pracovné a životné podmienky, bráni politikám zameraným na udržateľný rast, vytvára vážne riziká pre udržateľnosť európskeho sociálneho modelu a podporuje nekalú hospodársku súťaž;

²⁷ UNESCO, Re Shaping Policies for Creativity (Premodelovanie politik pre kreativitu).

²⁸ Poznámka Eurofoundu o trendoch v oblasti zamestnanosti a pracovných podmienkach v kreatívnych odvetviach poskytnutá na žiadosť spravodajcov, 29. mája 2023.

keďže výskyt čiastočne alebo úplne nedeklarovanej práce, ktorá vylučuje odborníkov z ochrany pracovného práva a sociálneho zabezpečenia, je v kultúrnych a kreatívnych odvetviach vysoko znepokojujúci; keďže Európsky orgán práce (ELA) zohráva kľúčovú úlohu pri vykonávaní zosúladených a spoločných inšpekcií s cieľom zlepšiť schopnosti členských štátov zabezpečiť ochranu osôb, ktoré uplatňujú svoje právo na voľný pohyb, a bojovať proti podvodom a zneužívaniu cezhraničnej povahy;

- M. keďže rozdiely v odmeňovaní, dôchodkoch a starostlivosti žien a mužov sa vyskytujú aj v kultúrnych a kreatívnych odvetviach; keďže ženy sú v menšine, pokiaľ ide o zastávanie riadiacich a vedúcich pozícií²⁹; keďže ženy v priemere zarábajú menej ako muži v rovnakom povolání³⁰ a v typoch zmlúv, ktoré môžu vážne ovplyvniť rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom, a to aj prostredníctvom nekonvenčného a nepravidelného pracovného času, potreby cestovať za prácou a intenzívneho vytvárania sietí, ako aj nedostatočnej infraštruktúry v oblasti starostlivosti; keďže v dôsledku toho majú ženy často pomerne kratšiu kariéru, najmä v audiovizuálnom sektore;
- N. keďže v kultúrnych a kreatívnych odvetviach dochádza k sexuálnemu obťažovaniu trikrát častejšie³¹ ako v rámci priemernej pracovnej sily; keďže ženy sú neúmerne viac vystavené obťažovaniu a zneužívaniu, a to aj na internete, ako zdôrazňuje hnutie MeToo; keďže by to so sebou mohlo prinášať riziko autocenzúry, ktorá negatívne ovplyvňuje druh umeleckého prejavu žien, obmedzuje ich slobodu prejavu a ich kariérny postup; keďže rodovo motivované násilie a obťažovanie v kultúrnych a kreatívnych odvetviach posilňujú rodovú nerovnosť³²; keďže takéto systémové prekážky si budú vyžadovať integrovaný prístup k jeho prevencii a odstráneniu; keďže Dohovor MOP o násilí a obťažovaní z roku (č. 190) a odporúčanie (č. 206) sú prvými medzinárodnými pracovnými normami, ktoré poskytujú spoločný rámec na prevenciu, nápravu a odstránenie násillia a obťažovania vo svete práce;
- O. keďže niektoré členské štáty prijali stimulačné opatrenia na povzbudenie spoločností, aby sa dobrovoľne zapojili do opätovného začlenenia obetí rodovo motivovaného násillia a obťažovania do trhu práce tým, že im poskytnú možné zníženie príspevkov zamestnávateľov do systémov sociálneho zabezpečenia pri ich prijímaní na základe zmluvy na dobu neurčitú, čo by mohlo slúžiť ako príklad osvedčeného postupu;
- P. keďže odborníci kultúrnych a kreatívnych odvetví zo znevýhodnených skupín vrátane ľudí z etnických a geografických menšín alebo s rôznym pobytoým statusom, ľudí so znevýhodneným sociálno-ekonomickým pôvodom, osôb so zdravotným postihnutím a LGBTIQ+ osôb, ako aj žien a mladých ľudí majú horší prístup k umeleckej a kultúrnej kariére v týchto odvetviach, čo zvyšuje riziko nedostatočnej generáčnej výmeny v kultúrnych a kreatívnych odvetviach;
- Q. keďže v mnohých členských štátoch neexistuje osobitný právny rámec pre žiadne

²⁹ <http://www.womarts.eu/upload/01-LI-WOMART-1-20-6.pdf>, s. 34.

³⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EARN_GR_GPGR2_custom_6350417/default/table?lang=en [PMMR1] PAG. 60; https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---sector/documents/publication/wcms_865323.pdf

³¹ Poznámka Eurofoundu o trendoch v oblasti zamestnanosti a pracovných podmienkach v kreatívnych odvetviach poskytnutá na žiadosť spravodajcov, 29. mája 2023.

³² ILO Policy Brief on sexual harassment in the entertainment industry (Stručný prehľad MOP o sexuálnom obťažovaní v zábavnom priemysle), november 2020.

kategórie profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví; keďže viaceré členské štáty v súčasnosti aktualizujú svoj právny rámec s cieľom chrániť práva profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví a pritom zohľadniť osobitosti týchto sektorov; keďže viaceré členské štáty zahrnuli do svojich plánov obnovy a odolnosti legislatívne reformy na zlepšenie pracovných podmienok profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví;

- R. keďže dôležitým prvkom profesionálnej umeleckej činnosti a kariérneho rastu je mobilita, ktorá prispieva k zvyšovaniu príjmov a dlhodobej finančnej predvídateľnosti; keďže mnohí umelci sa často pohybujú medzi členskými štátmi; keďže mobilita je dôležitá pre študentov a mladých profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, aby si rozšírili svoje vzdelanie, získali rozmanité súbory zručností a spoznali širšiu škálu atraktívnych kariérnych vyhládok; keďže na druhej strane umelecká mobilita so sebou prináša špecifické výzvy, najmä v súvislosti so sociálnou ochranou a zdaňovaním, ktoré si vyžadujú osobitné opatrenia; keďže vysoká miera mobility môže tiež prispievať k nedeklarovanej práci³³; keďže súčasné nástroje financovania na podporu mobility by sa mali lepšie prispôbiť osobitným charakteristikám odvetví; keďže umelecké produkcie často združujú nielen európskych umelcov, ale aj profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví z tretích krajín, ktorých mobilitu často brzdí neľahké získavanie strednodobých víz,
- S. keďže prístup k umeleckému vzdelávaniu podporuje sociálne začlenenie a boj proti nerovnostiam; keďže program Erasmus+ je najviditeľnejším úspechom Únie pri dosahovaní cieľov kvalitného a inkluzívneho vzdelávania; keďže súčasný nedostatok automatického vzájomného uznávania umeleckých kompetencií a tvorivých zručností a kvalifikácií brzdí cezhraničnú mobilitu profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví;
- T. keďže kultúrne a kreatívne odvetvia prechádzajú významnými zmenami, ktoré si vyžadujú posúdenie zručností potrebných v týchto odvetviach a rozvoj politik na riešenie súčasných nedostatkov v zručnostiach; keďže Pakt o zručnostiach 2020 a Európsky rok zručností 2023 ďalej zdôraznili potrebu integrácie zručností, najmä prierezových, mäkkých a digitálnych zručností, do vzdelávacích systémov s cieľom rozvíjať talenty a kariérny prechod, a to aj prostredníctvom technickej a odbornej prípravy prostredníctvom rozsiahlych partnerstiev v oblasti zručností v rámci širšieho ekosystému kultúrnych a kreatívnych odvetví v spolupráci so sociálnymi partnermi;
- U. keďže rýchle tempo digitálnej transformácie, ktoré sa zrýchlilo počas pandémie ochorenia COVID-19, a čoraz častejšie využívanie nástrojov umelej inteligencie vytvárajú nové príležitosti a pracovné miesta, uľahčujú nové obchodné modely a formy výroby a diverzifikujú pracovné podmienky, ako aj zlepšujú prístup väčšieho publika ku kultúre, a tak prispievajú k dynamike odvetví a ich transformácii; keďže to však prinieslo určité výzvy a neistoty, ktoré viedli k strate pracovných miest, prepúšťaniu pracovníkov a strate kontroly nad ich prácou vrátane výziev súvisiacich s autorstvom a vlastníctvom diel a rozmanitosťou; keďže digitalizácia uľahčila cezhraničné poskytovanie kultúrnych služieb; keďže tento trend ide ruka v ruku s rastúcim využívaním nekalých a donucovacích zmluvných praktík zo strany veľkých mediálnych

³³ Európsky orgán práce, Štúdia o rôznych formách cezhraničnej nedeklarovanej práce, a to aj prostredníctvom štátnych príslušníkov tretích krajín, september 2021, s. 13; https://www.ela.europa.eu/sites/default/files/2022-01/Study-report-on-different-forms-of-cross-border-UDW.2021_EN.pdf

platforiem, čo ohrozuje spravodlivé a primerané odmeňovanie a pracovné podmienky európskych tvorcov;

- V. keďže spravodlivá odmena za použitie ich tvorivého diela je základom pracovných podmienok autorov a skladateľov, pretože je základom ich zárobku ako profesionálnych tvorcov; keďže organizácie kolektívnej správy a ich globálny systém zohrávajú dôležitú úlohu pri umožňovaní spravodlivého odmeňovania tvorcov, a to aj prostredníctvom rokovaní o tarifách s používateľmi, a pri prispievaní k podpore kultúrnej rozmanitosti a prejavu;
- W. keďže Stuttgartská deklarácia odráža jednotnú európsku víziu, v ktorej vedúci predstavitelia vyjadrili vôľu spolupracovať na spoločnom osude a želanie potvrdiť európsku identitu a napredovať smerom k čoraz užšiemu zjednoteniu jej národov; keďže deklarácia považuje kultúru za dôležitý prvok na dosiahnutie tohto cieľa;

Kultúrne a kreatívne odvetvia: spájanie obyvateľov Európy

1. domnieva sa, že kultúrne a kreatívne odvetvia zohrávajú zásadnú úlohu pri rozvoji človeka a pri podpore sociálnej a hospodárskej súdržnosti Európy, dynamickej demokracie a prosperity a inkluzívnosti našich spoločností; okrem toho sa domnieva, že si zaslúžia podporu vzhľadom na vnútornú hodnotu umenia a kultúry;
2. zdôrazňuje, že profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví sú kľúčom k európskej integrácii a ich práca prispieva k spájaniu komúnít, budovaniu identity európskych národov, podpore európskej kultúrnej rozmanitosti a univerzálneho dialógu;
3. zdôrazňuje zodpovednosť Únie podľa článku 167 ZFEÚ za prispievanie k rozkvetu kultúr členských štátov a podľa článku 3 ZEÚ za ochranu a zveľadovanie európskeho kultúrneho dedičstva; domnieva sa, že európske kultúrne dedičstvo bolo v minulosti pólom príťažlivosti a vplyvu na celom svete, avšak opätovné získanie tejto vedúcej úlohy si vyžaduje značné investície do kultúrnych a kreatívnych odvetví a do politík, ktoré ich posilňujú, čím sa zaručia ľudské kultúrne práva;

Štatút umelca

4. vyzýva členské štáty, aby sa snažili vykonávať odporúčanie UNESCO z roku 1980 o postavení umelca, ktorého sú všetky signatármi; konštatuje, že z následných správ o vykonávaní vyplýva, že je potrebné urobiť viac pre splnenie odporúčania; domnieva sa, že zmeny v posledných štyroch desaťročiach, najmä tie, ktoré súvisia s digitalizáciou vrátane umelej inteligencie, nárastom netradičných foriem práce si vyžadujú, aby členské štáty neustále prispôbovali svoje opatrenia s cieľom plniť svoje záväzky a vytvoriť kompletný, pevný a súdržný rámec práv; okrem toho nabáda členské štáty, aby prispeli k existujúcim monitorovacím mechanizmom UNESCO s cieľom zlepšiť zber informácií a údajov o životných a pracovných podmienkach profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví a informovať o tvorbe politiky založenej na dôkazoch;
5. konštatuje, že odborníci označili chýbajúce vymedzenie profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví a uznanie špecifickostí ich pracovných podmienok³⁴ za jeden

³⁴

z hlavných faktorov vedúcich k nedostatočnému pokrytiu profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví sociálnou ochranou; žiada členské štáty, aby uznali osobitnú situáciu profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, s uľahčujúcou úlohou Komisie, a vzali pritom do úvahy a prípadne prispôbili rôzne pravidlá, ktoré sa vzťahujú na samostatne zárobkové osoby a zamestnancov, s cieľom zabezpečiť na jednej strane neobmedzené uplatňovanie podmienok spojených s ich štatútom pre tých, ktorí takýto štatút majú podľa vnútroštátneho práva, na druhej strane dosiahnuť konvergenciu a zlepšiť situáciu tých, na ktorých sa takýto štatút nevzťahuje, a zároveň podporiť nadnárodnú prácu v Európe;

6. vyzýva Komisiu, aby zmapovala existujúce vymedzenia pojmov profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví v rôznych členských štátoch s cieľom prispieť k spoločnému porozumeniu, ktoré by sa malo odzrkadliť v tvorbe politík a v kultúrnych štatistikách EÚ; domnieva sa, že takýto prístup by mal byť zosúladený aj s odporúčaním UNESCO z roku 1980;

Prístup k sociálnej ochrane a dôstojným pracovným podmienkam

7. vyzýva členské štáty, ktoré ešte nezavedli osobitný štatút pre umelcov a iných profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, aby tak urobili, s cieľom uľahčiť prístup profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví k primeranej sociálnej ochrane, ktorá spĺňa minimálne normy v súlade s odporúčaním Rady z 8. novembra 2019 o prístupe k sociálnej ochrane pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby (2019/C 387/01); vyzýva členské štáty, aby odstránili existujúce nedostatky v prístupe k sociálnej ochrane, najmä so zreteľom na kultúrne a kreatívne odvetvia; vyzýva členské štáty, ktoré štatút umelca už zaviedli, aby pravidelne monitorovali jeho primeranosť a v prípade potreby ho z rovnakého hľadiska vylepšovali, zabezpečili pokrytie všetkých profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, a najmä samostatne zárobkovo činných osôb, a prispôbili ho novým výzvam, ktoré priniesla digitalizácia a pandémie ochorenia COVID-19; chváli tie členské štáty, ktoré v posledných rokoch vykonali takéto preskúmanie a prispôbenie;
8. zdôrazňuje atypické pracovné modely v kultúrnej a tvorivej kariére a vysoký stupeň pracovnej a geografickej mobility profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ, vedú k výzvam, ktoré sú spoločné v celej Únii, pokiaľ ide o prístup k sociálnej ochrane pre profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví; domnieva sa preto, že sú potrebné ciele opatrenia a posilnená koordinácia na úrovni Únie s cieľom uľahčiť všetkým profesionálom z kultúrnych a kreatívnych odvetví, bez ohľadu na ich postavenie v zamestnaní, v rámci EÚ všeobecný, účinný a zjednodušený prístup k primeraným a komplexným systémom sociálnej ochrany; pripomína význam primeraných a dostupných systémov minimálneho príjmu pre profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, ktorí často čelia obdobiam nedostatočných, nepravidelných alebo neistých finančných zdrojov, pričom zdôrazňuje, že takéto systémy by nemali nahrádzať spravodlivé a primerané odmeňovanie a dôstojné pracovné podmienky v kultúrnych a kreatívnych odvetviach;
9. naliehavo vyzýva členské štáty, aby prijali osobitné opatrenia na zabezpečenie

<https://eenca.com/eenca/assets/File/EENCA%20publications/Study%20on%20the%20status%20and%20workin g%20conditions%20of%20artists%20and%20creative%20professionals%20-%20Final%20report.pdf>

nadobúdania, zachovania a prenosnosti práv v rámci systémov s cieľom umožniť profesionálom z kultúrnych a kreatívnych odvetví, ktorí často kombinujú alebo menia zamestnanie alebo prechádzajú medzi postavením pracovníka a samostatne zárobkovo činné osoby, riešiť nestabilný a roztrieštený príjem, neplatenú prácu a neistotu zamestnania a zabezpečiť minimálny štandard pre svoj príjem účinným prispôbením vnútroštátnych systémov sociálneho zabezpečenia s cieľom zabezpečiť komplexný prístup k sociálnym dávkam vrátane dávok v nezamestnanosti, v systémoch sociálnej ochrany založených na príspevkoch a primeraným krytím, ako aj uľahčením ich účasti v prípade dobrovoľných systémov sociálnej ochrany; potvrdzuje, že právo na spravodlivú, primeranú a proporcionálnu odmenu vyplývajúcu z autorských a súvisiacich práv musí byť v súlade so systémami sociálnej ochrany, najmä s prístupom k príspevkovému dôchodku, keďže tvorivá kariéra nie je obmedzená vekom;

10. zdôrazňuje, že je potrebné správne určiť postavenie v zamestnaní osôb pracujúcich v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, ktoré zodpovedá ich skutočným pracovným podmienkam; zdôrazňuje, že na všetkých pracovníkov sa vzťahuje *acquis* EÚ v oblasti pracovného práva, ako aj vnútroštátne pracovné právo a okrem iného majú právo na minimálnu mzdu, kolektívne vyjednávanie, pracovný čas a ochranu zdravia, právo na platenú dovolenku a lepší prístup k ochrane pred pracovnými úrazmi, k dávkam v nezamestnanosti a nemocenským dávkam, ako aj k príspevkovým starobným dôchodkom; vyzýva členské štáty, aby posilnili činnosť orgánov presadzovania práva v oblasti práce a vykonávali Dohovor MOP č. 81 o inšpekcii práce, s osobitným dôrazom venovaným zaručeniu správnej klasifikácie osôb pracujúcich v kultúrnych a kreatívnych odvetviach;

Výzvy v cezhraničných situáciách

11. zdôrazňuje celkový význam cezhraničnej mobility pre uľahčenie tvorivej práce profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví a rozšírenie príležitostí na získanie nových odborných skúseností v zahraničí;
12. zdôrazňuje, že zabezpečenie plynulej koordinácie a prenosnosti práv v rámci systémov sociálnej ochrany medzi členskými štátmi je dôležité na zabezpečenie účinného prístupu k sociálnej ochrane pre profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, ktorí vykazujú vysoký stupeň pracovnej mobility; vyzýva členské štáty, aby správne a konzistentne uplatňovali nariadenia (ES) č. 883/2004 a 987/2009; zdôrazňuje význam rýchleho prijatia a vykonávania ich revízií;
13. konštatuje, že orientácia v rôznych zavedených systémoch je naďalej náročná, najmä pre samostatne zárobkovo činné osoby a pracovníkov s neštandardnými zmluvami; vyjadruje poľutovanie nad tým, že mnohé administratívne, finančné, fiškálne a jazykové prekážky mobility, najmä cezhraničná prenosnosť nárokov na sociálne zabezpečenie, stále pretrvávajú, často v dôsledku rozdielov medzi právnymi predpismi členských štátov; zdôrazňuje, že profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví, ktorí uplatňujú svoje právo na slobodný pohyb, často hradia sociálne a zdravotné poistenie vo viacerých členských štátoch, pričom nemôžu využívať výhody, ktoré z neho vyplývajú; vyzýva na silnejšiu koordináciu na úrovni Únie s cieľom zmierniť rozdiely medzi vnútroštátnymi systémami s cieľom zabezpečiť, aby profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví pracujúci vo viacerých krajinách mohli využívať svoje sociálne

nároky;

14. domnieva sa, že podpora informácií o pravidlách koordinácie sociálneho zabezpečenia v Európe v oblasti cezhraničnej mobility umelcov na úrovni EÚ je pre profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví potrebná a užitočná; nabáda Komisiu a členské štáty, aby posilnili existujúce alebo, ak nie sú zavedené, zriadili nové, primerane financované informačné strediská o mobilite ako jednotné kontaktné miesta, ktoré sú ľahko dostupné vo všetkých jazykoch EÚ a pomôžu profesionálom z kultúrnych a kreatívnych odvetví zhromažďovať všetky relevantné odvetvové informácie o ich pracovných podmienkach, mobilite, daniach a dávkach sociálnej ochrany;
15. je presvedčený, že automatizovaná výmena informácií prostredníctvom elektronickej výmeny informácií o sociálnom zabezpečení (EESSI), ktorej cieľom je prostredníctvom administratívnej spolupráce umožniť mobilným profesionálom bezproblémovú prácu v Európe, má pre profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví veľký potenciál; žiada Komisiu, aby zabezpečila, že EESSI sa bude zaoberať osobitosťami pracovných modelov a pracovnej mobility v kultúrnom a kreatívnom priemysle a že sa to bude vzťahovať na všetkých profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, a to na základe nedávneho oznámenia o digitalizácii v oblasti koordinácie sociálneho zabezpečenia³⁵;
16. berie na vedomie nedávne zapojenie Komisie do pilotných činností európskeho pasu sociálneho zabezpečenia (ESSPASS) a nabáda ju, aby urýchlila ich vykonávanie; opakuje svoju opakovanú výzvu Komisii, aby predložila legislatívny návrh iniciatívy ESSPASS, ktorá by mohla zabezpečiť účinnú identifikáciu, vysledovateľnosť, agregáciu a prenosnosť práv sociálneho zabezpečenia a zlepšiť presadzovanie pravidiel Únie v oblasti mobility pracovnej sily a koordinácie sociálneho zabezpečenia na trhu práce s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky pre pracovníkov a spoločnosti Únie; zdôrazňuje, že je kľúčové zabezpečiť, aby európski občania mohli uplatňovať svoje práva na sociálne zabezpečenie a nároky cezhranične prostredníctvom jednoduchého digitálneho nástroja; zdôrazňuje, že rýchle overenie stavu poistenia a príspevkov môže pomôcť v boji proti nedeklarovanej práci a nedodržovaniu mechanizmov stanovovania miezd zavedených v hostiteľskej krajine, podvodom a zneužívaní dávok sociálneho zabezpečenia a umožniť inštitúciám sociálneho zabezpečenia, inšpektorátom práce a poskytovateľom zdravotnej starostlivosti overovať súlad prostredníctvom krížových odkazov medzi databázami; zdôrazňuje, že európsky preukaz sociálneho zabezpečenia by pracovníkom uľahčil aj sledovanie a uplatňovanie ich príspevkov na sociálne zabezpečenie a dávok, ako sú dôchodkové práva, čím by sa uľahčila ich prenosnosť a lepšie predchádzalo sociálnym podvodom v súvislosti s otázkami, ako sú zneužívanie subdodávateľov, nepravá samostatná zárobková činnosť, nedeklarovaná práca a neplatenie príspevkov na sociálne zabezpečenie; vyzýva na zavedenie riešenia ESSPASS v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, aby sa zabezpečilo, že sa bude zaoberať osobitosťami odvetví a osobitnými potrebami samostatne zárobkovo činných osôb;
17. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v spolupráci s Európskym orgánom práce uľahčili

³⁵ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o digitalizácii v oblasti koordinácie sociálneho zabezpečenia: uľahčenie voľného pohybu na jednotnom trhu, 6.9.2023, (COM(2023)501 final),

prostredníctvom poskytovania ľahko dostupných informácií úplné uplatňovanie platných kolektívnych zmlúv v cieľovej krajine na vyslaných profesionálov t kultúrnych a kreatívnych odvetví a presadzovanie práva Únie s cieľom zabezpečiť primeranú ochranu, keď títo profesionáli uplatňujú svoje právo na voľný pohyb, a bojovať proti nezrovnalostiam cezhraničnej povahy;

18. víta novú akciu v oblasti mobility Kultúra hýbe Európu v rámci programu Kreatívna Európa, ktorá ponúka granty na mobilitu umelcom a iným profesionálom z kultúrnych a kreatívnych odvetví; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby ďalej posilňovali a zlepšovali takéto iniciatívy a poskytli im primeranejšie finančné prostriedky s cieľom umožniť rozšírenie tohto systému s cieľom osloviť čo najširšiu škálu profesionálov a publika z kultúrnych a kreatívnych odvetví, ako aj propagovať európske koprodukcie, do ktorých sú zapojené aj krajiny mimo EÚ;
19. zdôrazňuje význam celoúniových súťaží a iniciatív, ktoré prezentujú bohatstvo a rozmanitosť európskej kultúry a prispievajú k európskemu pocitu spolupatričnosti a identity, ako je napríklad Lux Európska filmová cena publika a Cena Európskej únie za literatúru; vyzýva Komisiu, aby preskúmala a ďalej posilnila súťaže alebo iniciatívy organizované výlučne v rámci Únie, ako aj podporovala a uľahčovala nové súťaže a iniciatívy, ako je napríklad každoročná spevácka súťaž medzi členskými štátmi na podporu kultúry a cestovného ruchu Únie;

Spravodlivé odmeňovanie, postupy a financovanie

20. dôrazne potvrdzuje, že kultúrna práca je profesionálna činnosť a ako taká musí byť spravodlivo a primerane odmeňovaná a odrážať účinnú úroveň vzdelania, kompetencií a odborných skúseností a zabezpečiť dôstojnú životnú úroveň; je znepokojený skutočnosťou, že kultúrne a kreatívne odvetvia sa považujú za sektory s nízkymi mzdami, pričom 38 % profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví patrí do troch najnižších mzdových decilov³⁶; víta nedávne prijatie smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2041³⁷; vyzýva členské štáty, aby túto smernicu urýchlene transponovali s osobitným zreteľom na kultúrne a kreatívne odvetvia;
21. vyjadruje poľutovanie nad všetkými formami nedostatočne platenej alebo neplatenej práce, ako je prax ponúkajú odmeny za kultúrnu a tvorivú prácu vo forme expozície, ako aj nezapočítavanie nedeklarovaného pracovného času ako pracovného času a neplatených stáží³⁸, ktoré môžu vyplývať z rozšírenej nerovnováhy moci v zmluvnom vzťahu;
22. vyjadruje poľutovanie nad rozšírenými praktikami oneskorených platieb v kultúrnych a kreatívnych odvetviach a priemysle, ktoré majú vážny vplyv na platobnú schopnosť samostatne zárobkovo činných osôb i MSP pôsobiacich v tomto odvetví a prehlbujú sociálno-ekonomické rozdiely medzi profesionálmi z kultúrnych a kreatívnych odvetví; zdôrazňuje, že je potrebné, aby členské štáty vykonávali smernicu 2011/7/EÚ³⁹, a to aj

³⁶ Eurofound, výberové zisťovanie pracovných síl.

³⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2041 z 19. októbra 2022 o primeraných minimálnych mzdách v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2022, s. 33).

³⁸ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0239_SK.html

³⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/7/EÚ z 16. februára 2011 o boji proti oneskoreným platbám v

v prípade podnikov kultúrnych a kreatívnych odvetví;

23. pripomína význam autorských práv a s nimi súvisiacich práv v kultúrnych a kreatívnych odvetviach a ich riadneho vykonávania, čím sa zabezpečí, aby autori a výkonní umelci ako nositelia práv boli za využívanie svojho diela spravodlivo odmeňovaní; vyzýva na zmysluplnú transpozíciu a presadzovanie smernice o autorskom práve⁴⁰ v súlade s jej cieľmi;
24. vyzýva Komisiu, aby podporovala členské štáty pri zabezpečovaní adekvátneho, spravodlivého, primeraného a proporcionálneho odmeňovania umelcov a tvorcov za využívanie ich umeleckých diel prostredníctvom vhodných mechanizmov a všeobecných a odvetvovo špecifických sociálnych dialógov v súlade s právnymi predpismi Únie;
25. zdôrazňuje, že je potrebné uľahčiť legálny prístup k obsahu a bojovať proti pirátstvu a iným nezákonným použitiam, najmä na jednotnom digitálnom trhu;
26. považuje spravodlivé a adekvátne odmeňovanie autorov a skladateľov za základnú súčasť ich pracovných podmienok a živobytia; je znepokojený používaním rôznych foriem zmlúv o „odkúpení“, ktoré môžu viesť k zneužívaniu a nátlakovým praktikám obchádzajúcim pravidlá a zásady EÚ týkajúce sa spravodlivého odmeňovania a potvrdzujúcim hlbokú nerovnováhu moci medzi zmluvnými stranami; je znepokojený rastúcim používaním týchto zmlúv, ktoré v niektorých odvetviach často patria pod zahraničné jurisdikcie; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že zmluvné dojednania v kultúrnych a kreatívnych odvetviach budú v plnom súlade s článkami 18, 19 a 20 smernice o autorských právach, a aby v tejto súvislosti presadzovali práva autorov a výkonných umelcov; žiada Komisiu, aby v tejto súvislosti posúdila a pozorne sledovala situáciu; žiada Komisiu, aby dôkladne posúdila zlučiteľnosť ustanovení o „odkúpení“, ako aj ustanovení o voľbe práva a súdnej právomoci, ktoré sa často vymykajú európskym pravidlám, a aby sa zaoberala týmito a ďalšími škodlivými praktikami, ktoré sa uplatňujú voči tvorcom vzhľadom na jestvujúce a nadchádzajúce iniciatívy;
27. je znepokojený donucovacími praktikami odkúpenia, ktoré ohrozujú pracovné podmienky a živobytie európskych tvorcov; víta nadchádzajúcu štúdiu, ktorú Komisia začne v tejto veci, a žiada Komisiu, aby navrhla potrebné iniciatívy na riešenie tohto postupu na úrovni Únie, pričom zohľadní jej závery a odporúčania;
28. vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili snahu predchádzať nedeklarovanej práci, rozpoznávať a regulovať nedeklarovaný pracovný čas a odstrániť praktiky nepravého samostatnej zárobkovej činnosti v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, a to aj posilnením činnosti orgánov presadzovania práva v oblasti práce so zapojením sociálnych partnerov; zdôrazňuje úlohu orgánu ELA v tejto súvislosti, najmä pri poskytovaní informácií pre mobilných profesionálov z kultúrnych a kreatívnych

obchodných transakciách (Ú. v. EÚ L 48, 23.2.2011, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/7/oj?locale=sk>)

⁴⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/790 zo 17. apríla 2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES (Ú. v. EÚ L 130, 17.5.2019, s. 92, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj>,

odvetví, výmene informácií medzi členskými štátmi, spoločných a zosúladených inšpekcií a posúdení rizík, pokiaľ ide o odvetvovo špecifické výzvy;

29. uznáva osobitný režim pracovného času, ktorý je v týchto odvetviach bežný, a zároveň sa domnieva, že je potrebné rešpektovať rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom;
30. zdôrazňuje význam zachovávanía zdravia a bezpečnosti na pracovisku; vyzýva Komisiu, aby podporovala uznávanie, odškodňovanie a prevenciu chorôb z povolania súvisiacich so špecifickými činnosťami v kultúrnych a kreatívnych odvetviach;
31. opakuje svoju výzvu členským štátom, aby zabezpečili stabilné a predvídateľné financovanie a diverzifikovali zdroje podpory pre kultúrny a kreatívny priemysel, zdržali sa finančných škrtov v existujúcich finančných prostriedkoch a zvýšili svoju finančnú podporu pre odvetvia, čo prispeje k vyššej predvídateľnosti pre profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, ktorí dostávajú tieto finančné prostriedky;
32. je presvedčený, že verejní financovatelia v kultúrnych a kreatívnych odvetviach sú zodpovední za podporu spravodlivých postupov, a vyzýva na začlenenie spravodlivých zásad do svojich stratégií financovania po konzultácii so sociálnymi partnermi; trvá na tom, aby všetky profesionálne inštitucionálne záväzky profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví boli spravodlivo odmeňované a aby sa riešilo nahrádzanie práce nepravým dobrovoľníctvom;
33. vyzýva verejných financovateľov na úrovni EÚ, na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, aby zaviedli a presadzovali sociálnu doložku prostredníctvom podmienok využívania verejných financií a verejného obstarávania na zabezpečenie spravodlivého a primeraného odmeňovania a pracovných podmienok profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví v celom subdodávateľskom reťazci zohľadňujúc rodové hľadisko, aby sa zaručil rovnaký prístup ku kreatívnym a výrobným prostriedkom a rovnaké odmeňovanie v súlade s kolektívnymi zmluvami, ak existujú, a aby sa podporovalo dosiahnutie kolektívne dohodnutých riešení, ak ešte neexistujú;
34. domnieva sa, že programy a projekty financované Úniou v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, ako je Kreatívna Európa, by mali zabezpečiť dodržiavanie všetkých pracovných a sociálnych povinností podľa práva Únie a vnútroštátneho práva alebo kolektívnych zmlúv a prispievať k vykonávaniu zásad Európskeho piliera sociálnych práv v kultúrnych a kreatívnych odvetviach; žiada Komisiu, aby zabezpečila, aby ďalší cyklus programov Únie v kultúrnych a kreatívnych odvetviach bol v súlade s týmito zásadami, a to aj zavedením sociálnej podmienenosti podobnej iným oblastiam politiky EÚ, ktorý okrem iného zahŕňa povinnosť spravodlivo odmeňovať profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví za ich prácu vrátane času venovaného výskumu, skúškam, príprave a uplatňovaniu so spätnou účinnosťou, pričom sa zohľadnia osobitosti žiadateľov a kultúrnych a kreatívnych odvetví ako celku, ako bude aj venovaná náležitá pozornosť tomu, aby sa neprimerane nevyšla administratívna záťaž;
35. pripomína, že postupy pri podávaní žiadostí o finančné prostriedky EÚ vrátane postupov pre program Kreatívna Európa sú stále príliš zaťažujúce a zbytočne vytvárajú prekážky pre všetkých potenciálnych príjemcov; vyzýva preto Komisiu, aby tieto postupy ešte viac zjednodušila s cieľom zabezpečiť spravodlivý prístup k finančným

prostriedkom Únie;

36. je presvedčený o tom, že verejné financovanie je základom vytvorenia udržateľného, rozmanitého a demokratického kultúrneho a kreatívneho ekosystému; žiada členské štáty a Komisiu, aby výrazne zvýšili finančnú podporu pre kultúrne a kreatívne odvetvia, a žiada členské štáty, aby stanovili minimálny cieľ výdavkov vo výške 2 % verejných výdavkov v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, ktoré vytvárajú až 4 % HDP EÚ; vyzýva všetkých aktérov Únie, aby zvýšili financovanie kultúry v rámci programov Únie a posilnili súčinnosť, ako aj aby zaviedli potrebné zmeny v dohľade nad VFR s cieľom zohľadniť investície do kultúry v celom európskom rozpočte;
37. vyjadruje poľutovanie nad tým, že väčšina členských štátov nedosiahla investičný cieľ 2 % Fondu na podporu obnovy a odolnosti na začlenenie kultúrnych a kreatívnych odvetví do národných plánov obnovy a odolnosti členských štátov, ako to požadoval Parlament;

Úloha sociálnych partnerov a kolektívneho vyjednávania

38. pripomína, že profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví majú slobodu a právo zakladať odborové a profesijné organizácie a vstupovať do nich, aby ich zastupovali a systematicky a zmysluplne sa podieľali na procese tvorby kultúrnej politiky, sociálnej politiky a politiky zamestnanosti; vyzýva členské štáty, aby posilnili sociálny dialóg na úrovni Únie, vnútroštátnej a odvetvovej úrovni v súlade s odporúčaním Rady o posilnení sociálneho dialógu, zabezpečili zastúpenie všetkých profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví a zabezpečili vysokú úroveň pokrytia kolektívnym vyjednávaním tak, aby sa zabezpečili dôstojné pracovné podmienky a spravodlivé a primerané mzdy; vyzýva členské štáty, aby zaručili účinné uplatňovanie práva na kolektívne vyjednávanie v kultúrnych a kreatívnych odvetviach;
39. konštatuje, že miera pokrytia kolektívnym vyjednávaním v kultúrnych a kreatívnych odvetviach sa v členských štátoch výrazne líši; domnieva sa, že silné kolektívne vyjednávanie rozhodujúcim spôsobom prispieva k zabezpečeniu primeranej ochrany minimálnej mzdy, spravodlivého odmeňovania, práv pracovníkov, dobrých pracovných podmienok, ako aj ustanovení o odbornej príprave a profesijnom rozvoji a ochrane zdravia a bezpečnosti pracovníkov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali sociálny dialóg na všetkých úrovniach a kolektívne vyjednávanie a zlepšili jeho pokrytie v kultúrnych a kreatívnych odvetviach; preto vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa spolu so sociálnymi partnermi usilovali o dosiahnutie aspoň 80 % pokrytia kolektívnym vyjednávaním do roku 2030, čo by sa malo odraziť aj v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, a aby pravidelne hodnotili pokrok pri dosahovaní tohto cieľa;
40. víta uverejnenie oznámenia Komisie Usmernenia o uplatňovaní práva EÚ v oblasti hospodárskej súťaže na kolektívne zmluvy týkajúce sa pracovných podmienok samostatne zárobkovo činných osôb bez zamestnancov vrátane samostatne zárobkovo činných autorov a výkonných umelcov bez zamestnancov, ktoré poskytujú väčšiu ochranu tvorcom a pracovníkom v slobodnom povolani v kultúrnych a kreatívnych odvetviach; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili účinné uplatňovanie týchto usmernení vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže; vyzýva Komisiu, aby monitorovala uplatňovanie uvedených usmernení vnútroštátnymi orgánmi na ochranu

hospodárskej súťaže podporovaných prostredníctvom Európskej siete pre hospodársku súťaž, ako aj konzultácií s autormi, umelcami, výkonnými umelcami a kultúrnymi pracovníkmi s cieľom zabezpečiť ich dôsledné uplatňovanie;

41. zdôrazňuje, že väčšina samostatne zárobkovo činných osôb bez zamestnancov v kultúrnych a kreatívnych odvetviach čelí ťažkostiam pri ovplyvňovaní svojich pracovných podmienok; konštatuje, že niektoré samostatne zárobkovo činné osoby aj napriek tomu, že nie sú plne integrované do podniku svojho zmluvného partnera tak ako pracovníci, nemusia byť od neho celkom nezávislé, nemusia mať ani dostatočne pevnú vyjednávaciu pozíciu; zdôrazňuje preto, že kolektívne vyjednávanie pre samostatne zárobkovo činné osoby bez zamestnancov je účinným nástrojom na zaručenie lepších pracovných podmienok vrátane odmeňovania;
42. vyzýva členské štáty a sociálnych partnerov, aby sa usilovali o zaručenie spravodlivých a primeraných miezd v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, ktoré by odrážali účinnú úroveň vzdelania, zručností, kompetencií a odborných skúseností; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby podporovali kolektívne dohody o stanovovaní miezd v kultúrnych a kreatívnych odvetviach;

Vzdelávanie, možnosti odbornej prípravy a kariérny rast

43. je znepokojený stále obmedzenejším priestorom venovaným umeleckému vzdelávaniu v národných učebných osnovách na základných a stredných školách; so znepokojením konštatuje, že mladým ľuďom zo zraniteľného alebo znevýhodneného prostredia najmä so zdravotným postihnutím často bránia v prístupe k vysokoškolskému vzdelávaniu v oblasti umenia a kultúry finančné prekážky; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili spravodlivý prístup k umeleckému vzdelávaniu, a najmä k vysokoškolskému; naliehavo vyzýva členské štáty, aby vyčlenili primerané finančné a ľudské zdroje na posilnenie umeleckých disciplín prostredníctvom prístupu STEAM vo všetkých fázach vzdelávania v rámci učebných osnov a mimoškolských aktivít; žiada Komisiu, aby posúdila možné modely kompenzácie verejných umeleckých a kultúrnych organizácií, ktoré uľahčujú bezplatný prístup mladých ľudí do 18 rokov ku kultúrnym podujatiam a vzdelávaniu;
44. je znepokojený nedostatočnou jasnosťou a informovanosťou študentov a mladých absolventov, ktorí vstupujú na trh práce, o pracovných podmienkach a postupoch vrátane pochopenia postavenia pracovníka a samostatne zárobkovo činnnej osoby; vyzýva členské štáty, aby zaviedli alebo posilnili inkluzívne opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby mladí ľudia, najmä tí, ktorí sú zvyčajne znevýhodnení na trhu práce, mali prístup k informáciám o pracovných príležitostiach, spravodlivých postupoch a ich právach, okrem iného na základe platného rámca autorských práv, a povinností podľa pracovného práva Únie a vnútroštátneho pracovného práva;
45. zdôrazňuje, že prístup do európskeho vzdelávacieho priestoru má zásadný význam pre umelecký výskum a kariérny rast učiteľov a mladých profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili úplnú integráciu vyššieho umeleckého vzdelávania do európskeho vzdelávacieho priestoru; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa usilovali o zvýšenie hodnoty umeleckých a kultúrnych titulov a systémov automatického vzájomného uznávania a certifikácie diplomov a

iných kvalifikácií a zručností, výsledkov vzdelávania a študijných pobytov v zahraničí, ktoré umožnia porovnateľnosť a zabezpečia cezhraničnú prenosnosť umeleckých kompetencií a zručností profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví;

46. trvá na tom, že je dôležité investovať do celoživotného vzdelávania profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví; zdôrazňuje význam mobility na úrovni EÚ pre výmenu nápadov a postupov, podporu medzikultúrnej spolupráce a zlepšenie kariérneho rastu vrátane možností odbornej prípravy v kultúrnych a kreatívnych odvetviach; je presvedčený, že je potrebné zdvojnásobiť úsilie na posilnenie a rozšírenie možností vzdelávacích a odborných výmen na európskej úrovni, aby boli inkluzívnejšie; vyzýva členské štáty a Úniu, aby lepšie zmapovali potreby odborného vzdelávania profesionálov v kultúrnych a kreatívnych odvetviach a lepšie koordinovali svoje politiky v oblasti kultúry, vzdelávania a zamestnanosti tak, aby primeranejšie reagovali na konkrétne výzvy kultúrnych a kreatívnych odvetví;
47. zdôrazňuje úlohu, ktorú môžu zohrávať mikrocertifikáty, ak sa používajú jednotným a štandardizovaným spôsobom, a to aj v oblasti digitálnych a kreatívnych zručností a kompetencií, a súčasne uznáva ich doplnkovú úlohu k formálnej kvalifikácii; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v súlade s odporúčaním Rady vytvorili európsky ekosystém pre mikrocertifikáty a zabezpečili ich prenosnosť v rámci Európy;
48. je znepokojený chýbajúcimi systémami podpory umelcov a profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, ktorí sa potrebujú rekvifikovať, pri prechode na inú prácu; domnieva sa, že je to osobitne dôležité pre profesionálov, ktorých pracovné miesta sú okrem iného ovplyvnené digitalizáciou alebo ktorých prax závisí od ich fyzických schopností, ako sú tanečníci, speváci a hudobníci; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby po konzultácii so sociálnymi partnermi a v kontexte cieľov Európskeho roka zručností a Paktu o zručnostiach investovali do zvyšovania úrovne zručností a rekvifikácie prostredníctvom programov celoživotného vzdelávania a programov rozvoja zručností, a to aj prostredníctvom partnerstiev so všetkými príslušnými aktérmi, zhromažďovania osvedčených postupov, technického a odborného vzdelávania a prípravy, čo profesionálom z kultúrnych a kreatívnych odvetví priemysle umožní rozvíjať nové digitálne, podnikateľské, právne a iné relevantné znalosti a zručnosti vrátane gramotnosti v oblasti umelej inteligencie, mäkkých a prierezových zručností, a to buď v rámci kultúrnych a kreatívnych odvetví, alebo mimo nich;
49. v tejto súvislosti víta osobitnú výzvu na vytvorenie európskeho rámca digitálneho vzdelávacieho obsahu, ktorý bude vychádzať z kultúrnej a tvorivej rozmanitosti; vyzýva členské štáty, aby odporúčania primerane zavádzali do svojich národných školských a vzdelávacích systémov; opakuje svoju výzvu Komisii, aby predložila návrh smernice o kvalitných stážach, a zdôrazňuje význam kvalitných platených stáží v kultúrnych a kreatívnych odvetviach;
50. vyzýva sociálnych partnerov a zamestnávateľov, aby podporovali odbornú prípravu a rozvoj zručností; vyzýva Európsku komisiu, aby podporovala spoluprácu medzi radami pre zručnosti, ak existujú, a výmenu najlepších postupov medzi členskými štátmi;
51. domnieva sa, že profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví môžu patriť do viac ako jedného odvetvia, ako je odvetvie zábavy a športu; domnieva sa, že tieto odvetvia

zohrávajú zásadnú úlohu aj pri zblížovaní národov Európy prostredníctvom živých skúseností so sút'ážami Únie; zdôrazňuje preto, že je dôležité zabezpečiť zdravý a vyvážený ekosystém vo všetkých kultúrnych a kreatívnych odvetviach, odvetví zábavy a športu;

Rodová rovnosť a opatrenia na zamedzenie obťažovaniu a diskriminácii na pracovisku v kultúrnych a kreatívnych odvetviach

52. zdôrazňuje, že ženy sú často obeťami sexizmu, rodových stereotypov a sexuálneho obťažovania a zvyčajne zarábajú menej ako muži na rovnocenných pozíciách; vyzýva členské štáty, aby zdvojnásobili svoje úsilie o odstránenie sexuálneho obťažovania a zaručenie bezpečnosti a zdravia na pracovisku v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, a to aj výmenou najlepších postupov; v tejto súvislosti víta návrh smernice Komisie o boji proti násiliu páchanému na ženách a domácemu násiliu a očakáva jej rýchle prijatie; vyzýva členské štáty, aby v spolupráci so sociálnymi partnermi urýchlili transponovali a vykonali smernicu o transparentnosti odmeňovania a posilnili záväzné opatrenia v oblasti transparentnosti odmeňovania v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, ako je právo na informácie o výške miezd, podávanie správ zo strany podnikov a kolektívne vyjednávanie; žiada Komisiu a členské štáty, aby posilnili alebo, ak neexistujú, vytvorili nové stimulačné mechanizmy a štruktúry na zabezpečenie rovnosti kariérnych príležitostí, najmä pre ženy, LGBTQI+, osoby zo znevýhodneného prostredia a príslušníkov menšín, v prípade potreby aj prostredníctvom mechanizmov financovania;
53. konštatuje, že kultúrne a kreatívne odvetvia sú vzhľadom na často neisté pracovné podmienky a nevyvážené mocenské štruktúry nadpriemerne vystavené zastrašovaniu a diskriminácii, pričom 86 % odborových zväzov v zábavnom priemysle vyjadrilo obavy zo sexuálneho obťažovania na pracovisku⁴¹; konštatuje, že v rámci odvetvia zábavy sú zasiahnuté najmä pododvetvia živej zábavy a filmovej/televíznej produkcie⁴²;
54. naliehavo vyzýva členské štáty, aby v spolupráci so sociálnymi partnermi odstránili systémové prekážky, ktoré robia profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví zraniteľnými, a vytvorili komplexnú a koordinovanú odvetvovú reakciu s cieľom predchádzať násiliu a obťažovaniu, riešiť ich a odstraňovať, a to aj stanovením jasných línií zodpovednosti pri postupoch podávania správ a ochrany, vytvorením a poskytnutím primeraných zdrojov pre nezávislé štruktúry na dôverné oznamovanie nekalých praktík a získavaním usmernení a právneho poradenstva, dôsledným vyšetrovaním oznámených prípadov, zvyšovaním informovanosti a stanovením usmernení o predchádzaní obťažovaniu prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy, a to aj pre príslušné orgány;
55. zdôrazňuje, že umelci a profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví v celej Únii by mali mať lepší prístup ku kreatívnym a výrobným zdrojom; opätovne vyzýva členské štáty, aby so zapojením sociálnych partnerov podporovali sociálny dialóg, a to aj

⁴¹ Policy Brief on sexual harassment in the entertainment industry (Stručný prehľad o sexuálnom obťažovaní v zábavnom priemysle), MOP, 2020

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_dialogue/@actrav/documents/publication/wcms_761947.pdf.

⁴² ILO Policy Brief on sexual harassment in the entertainment industry (Stručný prehľad MOP o sexuálnom obťažovaní v zábavnom priemysle)(2020).

pomocou kolektívneho vyjednávania o riešení rodovej nerovnosti prostredníctvom zabezpečenia rovnakej odmeny za prácu rovnakej hodnoty, zastúpenia vo vedúcich a iných rozhodovacích pozíciách, ako aj ochrany rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom; nabáda sociálnych partnerov, aby podporovali začlenenie žien a mládeže do svojho vedenia a medzi vyjednávačov; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby urýchlene transponovali a presadzovali smernicu o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom⁴³; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že spoločnosti a organizácie pôsobiace v kultúrnych a kreatívnych odvetviach prijímú akčné plány pre rodovú rovnosť s cieľom predchádzať obťažovaniu na pracovisku v spolupráci so zástupcami svojich pracovníkov;

56. vyzýva členské štáty, ktoré ešte Dohovor MOP o násilí a obťažovaní neratifikovali, aby tak bezodkladne urobili; vyzýva ďalej na urýchlené prijatie rozhodnutia Rady, ktorým sa povoľuje ratifikácia tohto dohovoru, pokiaľ ide o ustanovenia, ktoré sa týkajú právomocí Únie;

Sloboda umeleckého prejavu

57. trvá na tom, že treba zabezpečiť slobodu umeleckej tvorby a prejavu v celej Európe, čo prispeje k solidarite, sociálnej súdržnosti a rovnakým podmienkam pre umelcov, aby mohli rozvíjať svoju činnosť; opakuje svoju výzvu Komisii, aby v správach o právnom štáte rozšírila kapitolu o monitorovaní slobody médií a plurality tak, aby zahŕňala aj všetky aspekty slobody prejavu vrátane umeleckých a akademických slobôd; vyzýva Komisiu, aby sa v rámci preskúmania vykonávania akčného plánu pre európsku demokraciu prostredníctvom vhodných iniciatív ďalej zamerala na podporu a ochranu slobody umelcov tvoriť bez cenzúry, politických zásahov alebo zastrasovania vrátane kriminalizácie, a tak zabezpečila kultúrne práva európskych občanov;
58. trvá na tom, že spravodlivé sociálne a pracovné podmienky a dôstojná a udržateľná úroveň odmeňovania, ako aj primeraný prístup k sociálnemu zabezpečeniu majú zásadný význam pre zaručenie slobody umeleckého prejavu pre všetkých tvorcov a zabezpečenie rovnakých podmienok pre nich, aby mohli rozvíjať svoju činnosť; pripomína povinnosť členských štátov a Únie chrániť, obhajovať a pomáhať profesionálom z kultúrnych a kreatívnych odvetví pri presadzovaní ich slobody tvorby a prejavu; vyzýva členské štáty, aby za proaktívnej podpory Komisie vypracovali usmernenia na ochranu umeleckej slobody ako hodnoty EÚ;
59. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby podľa potreby konsolidovali a rozšírili opatrenia na podporu umelcov a iných ohrozených pracovníkov kultúrnych a kreatívnych odvetví, najmä v dôsledku vojny alebo geopolitickej nestability, pri presadzovaní ich slobody umeleckého prejavu;

Digitálne výzvy

60. zdôrazňuje, že automatizácia a umelá inteligencia sa stali užitočným nástrojom umeleckej tvorby a že môžu tiež prispieť k vytváraniu pracovných miest v kultúrnych a

⁴³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1158 z 20. júna 2019 o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a osôb s opatrovateľskými povinnosťami, ktorou sa zrušuje smernica Rady 2010/18/EÚ, (Ú. v. EÚ L 188, 12.7.2019, s. 79, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj?locale=sk#>).

kreatívnych odvetviach a obohatiť príležitosti na ich rozvoj, čo je spôsobené vznikom nových profilov povolání, najmä ak sa vykonávajú spôsobom zameraným na človeka, aby sa ľudia stali zdrojom a príjemcom technologických inovácií; je však znepokojený účinkami rastúcej automatizácie vyplývajúcej z používania strojového učenia, robotiky a iných technológií založených na údajoch, ako je asistovaná tvorba obsahu, umelý hlasový prejav, preklad reči na text, ako aj automatizovaná extrakcia metaúdajov a rozširovanie výkonných generatívnych systémov umelej inteligencie na generovanie obsahu vrátane používania deepfake bez súhlasu, ktoré by mohli predstavovať osobitnú výzvu pre umelcov a iných profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, ktorým hrozí strata zamestnania a práva na odmenu, kontrola ich práce či zhoršovanie pracovných podmienok;

61. vyzýva Komisiu, aby po konzultáciách so sociálnymi partnermi vypracovala strategický prístup na úrovni Únie s cieľom predvídať dôsledky digitalizácie pre pracovné miesta, pracovné metódy, podmienky pracovníkov, zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu a potreby pracovnej sily vyplývajúce z používania týchto nových technológií v kultúrnych a kreatívnych odvetviach; vyzýva členské štáty, aby s podporou Komisie vypracovali v rámci tohto strategického prístupu odbornú prípravu a vzdelávanie vrátane gramotnosti v oblasti umelej inteligencie a akčné plány na vytváranie pracovných miest a odvetvovú finančnú podporu a opatrenia na zabezpečenie prístupu k primeranej sociálnej ochrane pre tých, ktorí sú postihnutí digitalizáciou a stratou pracovných miest v súvislosti s umelou inteligenciou;
62. konkrétnejšie vyzýva na podporu sociálneho dialógu a konzultácií s kultúrnymi a kreatívnymi odvetvami s cieľom zabezpečiť rovnosť, kultúrnu rozmanitosť, nediskrimináciu a spravodlivosť systémov umelej inteligencie; vyzýva Komisiu, aby prijala opatrenia na zabezpečenie transparentnosti a zodpovednosti systémov a algoritmov umelej inteligencie, na zabránenie neúmyselnej zaujatosti a diskriminácii v kultúrnych a kreatívnych odvetviach a na zabezpečenie rovnakého zaobchádzania, začlenenia a najlepšieho využívania digitálnych technológií na podporu dôstojných pracovných podmienok profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, uplatňovania ich práv, a najmä práva na spravodlivé, primerané a primerané odmeňovanie v súlade s právnymi predpismi Únie v oblasti autorských práv;
63. zdôrazňuje, že algoritmické riadenie predstavuje nové výzvy pre budúcnosť práce, ako je kontrola založená na technológiách a dohľad s cieľom monitorovať pokrok, čas a výkonnosť, a má významný vplyv na zdravie a bezpečnosť pracovníkov, najmä ich duševné zdravie a právo na súkromie a ľudskú dôstojnosť, ako aj diskriminačné zaobchádzanie v procesoch prijímania zamestnancov a v iných oblastiach, ak nie je zabezpečený dostatočný ľudský dohľad; okrem toho vyjadruje znepokojenie nad tým, že umelá inteligencia môže oslabiť slobodu a autonómiu ľudí, a to aj na pracovisku; zdôrazňuje, že riešenia v oblasti umelej inteligencie v kultúrnych a kreatívnych odvetviach musia byť transparentné, a nesmú mať negatívne dôsledky pre pracovníkov a mali by byť predmetom rokovaní medzi sociálnymi partnermi; vyzýva Komisiu, aby venovala náležitú pozornosť účinkom umelej inteligencie na práva a pohodu pracovníkov na čoraz digitalizovanejšom pracovisku pri súčasnej a budúcej legislatívnej práci, a to aj predložením legislatívneho návrhu o umelej inteligencii na pracovisku;
64. opätovne vyzýva Komisiu, aby posúdila výzvy, ktoré predstavuje obsah generovaný

umelou inteligenciou, v dôsledku neustále sa vyvíjajúcich obchodných modelov, ktoré rizikom je vytvorenie regulačných medzier, ako aj vplyv výskumu a vývoja umelej inteligencie a súvisiacich technológií pre kultúrne a kreatívne odvetvia, najmä pokiaľ ide o autorstvo a spravodlivé odmeňovanie autorov a výkonných umelcov; vyzýva Komisiu, aby zhodnotila, do akej miery môže európske všeobecné nariadenie o ochrane údajov poskytnúť rýchle a účinné záruky proti neoprávnenému získavaniu osobných údajov systémami umelej inteligencie a či sú existujúce výnimky v oblasti hĺbkovej analýzy textu a údajov primerane vyvážené, aby spĺňali trojstupňový test aj v kontexte generatívnej umelej inteligencie; zdôrazňuje, že treba zabezpečiť, aby poskytovatelia generickej umelej inteligencie dodržiavali povinnosti stanovené v konečnom akte o umelej inteligencii a bez toho, aby boli dotknuté právne predpisy Únie alebo vnútroštátne právne predpisy o autorskom práve, dokumentovali a zverejňovali dostatočne podrobné zhrnutie používania tréningových údajov chránených autorským právom;

65. zdôrazňuje, že je potrebné, aby bol celý kultúrny ekosystém dobre vyvážený, aby sa každej jeho časti darilo; preto sa domnieva, že je mimoriadne dôležité pracovať na úplnom postcovidovom oživení so začlenením a riadením digitálnej inovácie a ďalšom posilnení týchto odvetví, ako aj na lepších podmienkach pre profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví v tomto sektore; konštatuje, že nové inovatívne organizačné formy združovania, ako sú organizácie riadené samostatne a kultúrne družstvá, sú v rámci kultúrnych a kreatívnych odvetví čoraz dôležitejšie; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby ich a ich siete podporovali a zabezpečili rovnakú úroveň uznávania tým, že pri navrhovaní iniciatív zohľadnia ich špecifiká, s cieľom zaručiť vysokú úroveň transparentnosti, ich plnú a aktívnu účasť, a to aj v rozhodovacích procesoch, a ochranu ich pracovníkov na vnútroštátnej a európskej úrovni; vyzýva členské štáty, aby vytvorili priaznivé prostredie pre verejno-súkromné partnerstvá s cieľom uľahčiť inováciu politik, ktorá podporí konkurencieschopnosť kreatívnych podnikov, ich produktivitu a dostatočné financovanie;
66. zdôrazňuje, že treba urýchlene zrevidovať zákony o detskej práci, ktoré sa stali neúčinnými v súvislosti s rozšírením maloletých tvorcov obsahu na sociálnych sieťach; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby navrhli ustanovenia na ochranu maloletých tvorcov obsahu pred rizikom zneužívania, pričom zohľadnia nové výzvy, ktoré predstavujú nové technológie a platformy sociálnych médií;

Návrhy opatrení Únie

67. žiada Komisiu, aby na základe článku 153 a článku 352 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložila návrhy legislatívnych nástrojov, ktorými sa vytvorí komplexný rámec Únie (ďalej len „rámec“) pre sociálnu a profesijnú situáciu umelcov a iných profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví (ďalej len „profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví“), najmä: smernicu o dôstojných pracovných podmienkach, čím sa prispeje k správne určaniu ich postavenia v zamestnaní, ako aj jedného alebo viacerých rozhodnutí o zbere a uverejňovaní vhodných údajov a podpore spolupráce a výmeny najlepších postupov medzi členskými štátmi, a to aj prostredníctvom zriadenia európskej platformy, s cieľom formulovať normy kvality a preskúmať príslušný vývoj, pokiaľ ide o postavenie a situáciu odborníkov v oblasti kultúrnych a kreatívnych odvetví, zabezpečiť rodové hľadisko s plnou účasťou sociálnych partnerov, ako aj

uznanie osobitnej situácie odborníkov v oblasti kultúrnych a kreatívnych odvetví na úrovni Únie na základe odporúčaní uvedených v prílohe k tomuto dokumentu;

68. považuje verejné výdavky na kultúru za sociálne investície, ktoré by sa mali dôkladne monitorovať; vyzýva na začlenenie pracovných a životných podmienok v kultúrnych a kreatívnych odvetviach do usmernení pre politiky zamestnanosti členských štátov⁴⁴;
 69. opakuje svoju výzvu Komisii, aby aktualizovala nový program pre kultúru a zahrnula zlepšenie životných a pracovných podmienok profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví medzi prioritné oblasti; žiada Komisiu, aby do svojich politických priorit na roky 2024 – 2029 zahrnula zlepšenie pracovných a životných podmienok a spravodlivé odmeňovanie v kultúrnych a kreatívnych odvetviach;
 70. vyzýva členské štáty, aby zvýšili úroveň ambícií pre kľúčovú prioritu Umelci a profesionáli v oblasti kultúry: posilnenie kultúrnych a kreatívnych odvetví v pracovnom pláne Rady pre kultúru na roky 2023 – 2026 s ambicióznejšími opatreniami a cieľovými výstupmi zameranými na postavenie a pracovné podmienky profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví;
 71. žiada Komisiu, aby každé dva roky podávala Európskemu parlamentu a Rade správu o svojej analýze situácie umelcov a iných profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví v Únii, o príslušnom vývoji na základe zozbieraných údajov, ako aj o vykonávaní nástrojov zahrnutých v tomto rámci;
 72. domnieva sa, že všetky finančné dôsledky vyžiadanych návrhov by sa mali pokryť z existujúcich vyčlenených rozpočtových prostriedkov; zdôrazňuje, že vzhľadom na význam kultúrnych a kreatívnych odvetví pre hospodárstvo Únie a členských štátov by prijatie a vykonávanie návrhov viedlo k výraznému zvýšeniu finančnej efektívnosti a účinnosti, a bolo by teda prospešné z hospodárskeho aj sociálneho hľadiska, na čo sa jasne poukazuje v štúdií EPRS o posúdení európskej pridanej hodnoty;
- ***
73. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie a sprievodné odporúčania Komisii a Rade, ako aj členským štátom.

⁴⁴ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/2296 z 21. novembra 2022 o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov (Ú. v. EÚ L 304, 24.11.2022, s. 67, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/2296/oj?locale=sk>).

PRÍLOHA K NÁVRHU UZNESENIA: ODPORÚČANIA K OBSAHU VYŽIADANÝCH NÁVRHOV

Odporúčanie č. 1: všeobecný cieľ rámca

Všeobecným cieľom návrhov, ktoré má Komisia predložiť, je vytvoriť rámec Únie pre sociálnu a profesijnú situáciu umelcov a iných profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví (ďalej len „profesionáli z kultúrnych a kreatívnych odvetví“) (ďalej len „rámec“), aby sa zlepšila ich sociálna a profesijná situácia.

Odporúčanie 2: nástroje obsiahnuté v rámci

Rámec by mal pozostávať z týchto návrhov legislatívnych nástrojov, konkrétne:

- Smernice o dôstojných pracovných podmienkach ako aj
- jedného alebo viacerých rozhodnutí, ktoré prispievajú k vykonávaniu alebo dopĺňajú acquis Únie v príslušných oblastiach a ktorými sa zriaďuje mechanizmus štruktúrovanej spolupráce a výmeny najlepších postupov medzi členskými štátmi s cieľom formulovať normy kvality a preskúmať príslušný vývoj, pokiaľ ide o stav a situáciu profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, a to aj prostredníctvom zriadenia platformy. Týmto mechanizmom by sa malo zabezpečiť, aby sa sociálni partneri mohli v plnej miere zúčastňovať na vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie.

Odporúčanie 3: rozsah pôsobnosti návrhov legislatívnych nástrojov

Rámec by sa mal vzťahovať na všetkých profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví v rôznych funkciách a úlohách a s rôznymi spôsobilosťami potrebnými na realizáciu kultúrnych a tvorivých prejavov a diel bez ohľadu na ich postavenie v zamestnaní.

Rámec by sa mal zamerať *okrem iného* na:

- prostredníctvom smernice na tieto body:
 - správne určenie zamestnaneckého postavenia profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví s cieľom umožniť členským štátom riadne určiť ich postavenie;
 - vypracovanie opatrení na zlepšenie pracovných podmienok pracovníkov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, najmä na zabezpečenie spravodlivého a primeraného odmeňovania, dôstojných pracovných podmienok a spravodlivých pracovných praktík;
- prostredníctvom jedného alebo viacerých rozhodnutí vrátane rozhodnutia, ktorým sa zriaďuje európska platforma pre sociálnu a profesijnú situáciu profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, na tieto body:
 - zlepšenie postavenia profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví;
 - stanovenie kritérií spoločného chápania a uznávania profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví a ich osobitej situácie na úrovni Únie. Cieľom týchto kritérií by bolo na jednej strane zabezpečiť neobmedzené uplatňovanie podmienok spojených so

štatútom profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví pre tých, ktorí majú takýto štatút podľa vnútroštátneho práva, a na druhej strane dosiahnuť konvergenciu a zlepšiť situáciu tých, na ktorých sa takýto štatút nevzťahuje,

- uľahčenie účinného prístupu profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví k sociálnemu zabezpečeniu a sociálnej ochrane;
- zlepšenie zastúpenia a kolektívneho vyjednávania pracovníkov z kultúrnych a kreatívnych odvetví v spolupráci so sociálnymi partnermi v súlade s odporúčaním Rady o posilnení sociálneho dialógu v Únii;
- podpora nadnárodnej práce v Európe, a to aj uľahčovaním koordinácie a prenosnosti práv v rámci systémov sociálnej ochrany a cezhraničnej mobility v kultúrnych a kreatívnych odvetviach;
- zavedenie podmienok využívania verejných financií na zabezpečenie spravodlivého odmeňovania a pracovných podmienok profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví a na podporu rodovej rovnosti v súlade s kolektívnymi zmluvami, ak existujú, a na podporu dosiahnutia kolektívne dohodnutých riešení, ak ešte neexistujú;
- integrácia vysokoškolského umeleckého vzdelávania do európskeho vzdelávacieho priestoru, automatické vzájomné uznávanie a validácia výsledkov vzdelávania a študijných pobytov v zahraničí v kultúrnych a kreatívnych odvetviach a rozvoj príležitostí odbornej prípravy, kariérneho rastu a prechodu na inú prácu pre profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví;
- odstránenie systematických prekážok na boj proti všetkým formám diskriminácie a rodovo podmieneného násillia a podpora rodovej rovnosti v kultúrnych a kreatívnych odvetviach;
- účinná záruka umeleckej slobody ako súčasť pracovných podmienok pre profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví.

Komisia by mala analyzovať situáciu profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví v Únii, monitorovať príslušný vývoj, ako aj vykonávanie rámca. Mala by každé dva roky podávať Európskemu parlamentu a Rade správu o svojej analýze situácie profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví v Únii, o príslušnom vývoji a o vykonávaní rámca.

Odporúčanie 4: konkrétne ciele rozhodnutia (rozhodnutí) o zriadení európskej platformy

Európska platforma by sa mala zriadiť prostredníctvom jedného alebo viacerých rozhodnutí. Európska platforma by mala okrem iného sledovať tieto konkrétne ciele:

- zlepšenie znalosti o životných a pracovných podmienkach profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, a to aj pokiaľ ide o príčiny a regionálne rozdiely v takýchto podmienkach, prostredníctvom nástrojov založených na dôkazoch, porovnávacej analýzy a príslušných metodických nástrojov na zber údajov vychádzajúcich z práce príslušných aktérov;
 - takéto údaje by mali zahŕňať pracovné podmienky, postavenie v zamestnaní, úrovne odmeňovania, prístup k sociálnemu zabezpečeniu a sociálnej ochrane, kolektívne zastúpenie a obranu a pokrytie kolektívnymi zmluvami, vystavenie prekážkam začlenenia a formám diskriminácie a rodovo motivovaného násillia, rodovú rovnosť a umeleckú slobodu; tieto údaje by mali byť podľa možnosti rozdelené podľa pohlavia, veku, zdravotného

postihnutia, zemepisnej polohy, veľkosti spoločnosti a konkrétneho sektora;

- zlepšenie vzájomného porozumenia rôznych systémov a postupov, a to aj prostredníctvom mapovania existujúcich vymedzení pojmov profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví v členských štátoch, znížiť fragmentáciu a riešiť zistené problémy, najmä cezhraničné aspekty a kultúrne štatistiky na úrovni Únie;
- vypracovanie analýzy účinnosti rôznych politických opatrení;
- vytvorenie nástrojov a postupov vzájomného učenia a účinnej výmeny informácií a skúseností, so zameraním na konvergenciu medzi prístupmi členských štátov, a to aj prostredníctvom databázy poznatkov o rôznych postupoch a prijatých opatreniach;
- vypracovanie nástrojov, ako sú usmernenia na uplatňovanie, príručky osvedčených postupov a spoločné zásady, na zlepšenie situácie vo všetkých oblastiach, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti rámca, a vyhodnotenie skúseností s príslušnými nástrojmi;
- uľahčenie a podpora rôznych foriem spolupráce medzi členskými štátmi zvyšovaním ich kapacít, uľahčenie cezhraničnej mobility a vykonávania spoločných činností a vyhodnocovanie skúsenosti s takouto spoluprácou zúčastnených členských štátov; platforma by mala najmä organizovať výmenu názorov so zástupcami členských štátov, tvorcami politík a zainteresovanými stranami s cieľom podporiť mobilitu s rozšíreným zameraním na začlenenie a riešenie prekážok súvisiacich so zdravotným postihnutím;
- vypracovanie stratégie vzdelávania a odbornej prípravy, v ktorej sa zohľadnia osobitosti kultúrnych a kreatívnych odvetví;
- rozvíjanie a v prípade potreby zlepšovanie kapacity odbornej prípravy príslušných orgánov a vytvorenie rámca na vykonávanie spoločnej odbornej prípravy, a to aj za účasti sociálnych partnerov;
- zvyšovanie informovanosti profesionálov z kultúrnych a kreatívnych odvetví, odborových zväzov a iných organizácií zástupcov pracovníkov, ako aj príslušných orgánov členských štátov o významných problémoch a dostupných riešeniach.
- uľahčovanie vydávania odporúčaní členským štátom týkajúcich sa cieľov stanovených rámcem.

**PRÍLOHA: ZOZNAM SUBJEKTOV ALEBO OSÔB, OD KTORÝCH
SPRAVODAJCOVIA ZÍSKALI INFORMÁCIE**

Nižšie uvedený zoznam je zostavený na výlučne dobrovoľnom základe a na výhradnú zodpovednosť spravodajcu. Spravodajca pri príprave návrhu správy až do jeho prijatia vo výbore dostával podnety od týchto subjektov alebo osôb:

Subjekt a/alebo osoba
AEPO-ARTIS
Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen (AEC)
Centre de Musiques Amplifiées
Coordinator European Writers' Council
Culture Action Europe
Europa Nostra
European Composer and Songwriter Alliance (ECSA)
European Grouping of Societies of Authors and Composers (GESAC)
European Labour Authority (ELA)
European Music Council
European Music Managers Alliance (EMMA)
European Trade Union Confederation (ETUC)
European Writers' Council - Fédération des Associations Européennes d'Ecrivains (EWC - FAEE)
European Visual Artists (EVA)
Federation of European Publishers
Federation of European Screen Directors (FERA)
Future of Religious Heritage (FRH)
Independent Music Companies Association (IMPALA)
International Arts and Entertainment Alliance - Media, Entertainment and Arts division (UNI-MEI)
International Federation of Actors (FIA)
International Federation of Musicians (FIM)
International Labour Organization (ILO)
International Music + Media Centre (IMZ)
International Network for Contemporary Performing Arts (IETM)
Kunsten '92 on behalf of Europaplatform
Live DMA
On the Move
Opera Europe
Pearle* - Live Performance Europe
Prometheus21
Red Arrayan de Cultura, Patrimonio y Medio Ambiente
Society of Audiovisual Authors - SAA
The European Non-Governmental Sports Organisation (ENGSO)
UNESCO
Université libre de Bruxelles - Cultural Management

Ignasi Camós, Professor of Labor and Social Security Law at the University of Girona
Ricardo Morón Prieto, Professor of Labour and Social Security Law at Universidad Autónoma de Madrid

INFORMÁCIE O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM

Článok 58 – Postup spoločných výborov Dátum oznámenia na schôdzi	20.4.2023
Dátum prijatia	24.10.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 43 - : 5 0 : 3
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Asim Ademov, João Albuquerque, Gabriele Bischoff, Andrea Bocskor, Milan Brglez, David Casa, Jarosław Duda, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Tomasz Frankowski, Cindy Franssen, Chiara Gemma, Hannes Heide, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Stelios Kypourououlos, Katrin Langensiepen, Elena Lizzi, Martina Michels, Niklas Nienass, Max Orville, Dragoş Pîslaru, Peter Pollák, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Diana Riba i Giner, Daniela Rondinelli, Pirkko Ruohonen-Lerner, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Michaela Šojdrová, Eugen Tomac, Romana Tomc, Sabine Verheyen, Marianne Vind, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Ibán García Del Blanco, Marcel Kolaja, Pierre Larrourou, Antonius Manders, Eugenia Rodríguez Palop, Rob Rooker, Kim Van Sparrentak, Salima Yenbou
Náhradníci (čl. 209 ods. 7) prítomní na záverečnom hlasovaní	Matthias Ecke, Isabel García Muñoz, Ivars Ijabs, Franco Roberti, Thomas Rudner

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

43	+
PPE	Asim Ademov, David Casa, Jarosław Duda, Tomasz Frankowski, Cindy Franssen, Stelios Kypourouopoulos, Antonius Manders, Peter Pollák, Dennis Radtke, Eugen Tomac, Romana Tomc, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver, Michaela Šojdrová
Renew	Lucia Ďuriš Nicholsonová, Ivars Ijabs, Max Orville, Dragoş Pîslaru, Monica Semedo, Salima Yenbou
S&D	João Albuquerque, Gabriele Bischoff, Milan Brglez, Matthias Ecke, Ibán García Del Blanco, Isabel García Muñoz, Hannes Heide, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Petra Kammerevert, Pierre Larrourou, Franco Roberti, Daniela Rondinelli, Thomas Rudner, Marianne Vind
The Left	Niyazi Kizilyürek, Martina Michels, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Niklas Nienass, Diana Riba i Giner, Kim Van Sparrentak

5	-
ECR	Chiara Gemma, Elżbieta Rafalska, Rob Rooken, Pirkko Ruohonen-Lerner, Andrey Slabakov

3	0
ID	Elena Lizzi
NI	Andrea Bocskor
Verts/ALE	Marcel Kolaja

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania